

telser eller Bearbejdelser. Som en Begyndelse til dette Arbejde har han forelagt Selskabet en Afhandling om alle de Sagaer, der angaae Islands egne Begivenheder. Han begynder med disse, fordi de vare de, der tidligst bleve nedskrevne, hvis Troværdighed sikkert kan bevises, og af hvis Sammenligning Reglerne for de øvrige Kritik lettest kunne blive udledte.

Efter en indledende Afhandling om de kritiske Regler han har fulgt, meddeler han Bearbejdelsen af 60 Sagaer, der ere ordnede med Hensyn til deres rimelige Affattelse. Til Begyndelsen af det tolvte Aarhundrede henføres Heidarvigasaga, Niala, Gunlaug Ormstungasaga, Viga Glums Saga, Hænsa Thorers Saga, til Enden af det tolvte Aarhundrede Valnaliots Saga, Sigmund Brestessönssaga, Vopnfirdingasaga, Torskfirdingasaga, Hrafnkel Godes Saga, Eigla, Liosvetningasaga, Droplaughs Sønners Saga, Laxdælasaga, Kormaks Saga, Vatnsdælasaga, Fostbröðresaga, Gisle Surssöns Saga, Hungurvaka. Til Begyndelsen af det trettende Aarhundrede hörer Eyrbyggia, Paul Biskops Saga, til dets Midte Landnama (for største Delen), Rafn Svendbiörnens Saga og Oskneyingasaga, til dets Ende Sturlungasaga, Aaron Hiorleifssons Saga, Gretla, Erik Rödes Saga, Havard Isfyrdingasaga, Thord Hredæ Saga, Viga Skutus, Hordes og Holmværingernes, Finboge Rammes. Af disse ere imidlertid de sex sidste Bearbejdelser af ældre Sagaer, hvilket og gjelder om følgende fra det fjortende Aarhundrede, Svarfdælasaga, Floamannasaga, Bandamannasaga, Kristnisaga, Thorvald Vidförles Saga, Magnus den Helliges Saga. Hertil komme endnu de mindre Fortællinger og de aldeles opdigtede.

Efter at de Lærde med saa stor Flid havde søgt at opspore hvad der af Grækernes og Romernes Skrivter var at udfinde om Nordens gamle Tilstand, var intet rigeligt Udbytte fra denne Side mere at

vente. Det var derfor en lykkelig Tanke af vor lærde Landsmand Professor *Rasmussen*, at henvende Opmærksomheden paa de enkelte Lysglimt, Österlandenes Skribentere kunde lade falde i vor tidligere Histories Mörke. En Deel af sin Gransknings Resultater har han forelagt Selskabet i en Afhandling over Arabernes og Persernes Handel og Bekjendtskab med Rusland og Skandinavien i Middelalderen. Denne Handel gik nord fra Armenien, Derbend og det nordlige Persiens Provindser, til Söes over det kaspiske Hav til Chazarien, det nuværende Astrachanske, og derfra videre til Bulgarernes, Russernes og Slavernes Land, og til vore nordlige Lande.

Bulgar, ikke langt fra det nuværende Simbirsk, var Stapelstaden for Nordeuropas og Asiens Mellemandel. Norden for Bulgarien kom Perser og Araber enten ikke eller dog yderst sjældent før det 9de Aarhundrede, i hvilket Varegernes Ankomst til Rusland ogsaa lagde Grunden til den nöie Forbindelse, der i Middelalderen fandt Sted, mellem Skandinavien og Rusland. Fra den Tid af sporer man i deres Beskrivelser over dette Land, at det ikke var dem ubekjendt. Især spores dette i en Beretning af *Ahmed ben Fodhelan*, Califen *Almuktadors* Gesandt hos Slavernes Konge, ved Begyndelsen af det tiende Aarhundrede. Denne Beretning, som Forf. har uddraget af *Abdallah Jakuris* geographiske Lexicon, der i Manuskript findes paa det kongelige Bibliothek, er den ældste vi have over Rusland. Mærkværdig er deri Beskrivelsen over en fornem Russers Liigfærd, hvortil Gesandten var Öievidne. Den Döde blev brændt i et Skib, med sine Vaaben. En af hans Koner blev med mange Ceremonier dræbt ved hans Side, og, ligesom ved *Brynhilds* Liigfærd, bleve adskillige Dyr slagtede.

Hvad de persiske og arabiske Forfattere berette om Skandinavien er meget ufuldstændigt, da de neppe kjendte det uden af For-

tællingér de hórte i Russernes og Bulgarernes Land. De omtale adskillige Byer og Handelspladser. *Bergen* nævne de som beboet af *Magus*, hvorved de, som Forf. viser, forstode *Normanner*. Ligeledes nævnes *Slesvig*, *Uaseni* (Archangel), *Jura* (maaskee Norge) o. s. v. Overalt ere Navnene saa omdannede hos Araberne, at man neppe gjenkender dem. Men alle deres Beretninger vise dog, at der, ved Russernes og Bjarmernes Mellekomst, har været en vigtig Handelsforbindelse mellem dem og vore Forfædre.

Af vore Sagaer oplyser Forf., at de Varer, Skandinavien erholdt fra Rusland, meest vare Overdaadighedsgjenstande, hvoraf her den Tid ei brugtes mange; saa at det er sandsynligt at herfra udfórtes, dels af Landets egne Frembringelser, som Peltsværk, tór Fisk, o. s. v., dels af de Gjenstande man ved Söeröverie erhvervede sig, for en langt større Sum Varer end der indfórtes. Her ved maatte da Skandinavien gjennem Rusland erholde en Deel af de Penge, som dette trak fra de derpaa handlende Araber og Perser, hvilke for det meeste boede om det kaspiske Hav. Denne Handel ophórte i det ellefte Aarhundrede, ved Mongolernes Indfald i Rusland. Med disse Forestillinger om Arabernes og Persernes Handel paa Norden stemmer det paa en overraskende Maade overeens, at man overalt i Rusland, ved Östersöens Kyster, i Sverrig, Norge, de danske Öer, især paa Gulland og Bornholm, finder saa mange arabiske Mynter, hvoraf ingen yngre end 1010, endskjönt man anden Steds finder fra det trettende Aarhundrede. De ere alle slagne under Kaliferne i Bagdad. Ikke en eneste er fra Palæstina, Nordafrika, hvorfra de dog ved Korstogene kunde være indfórte, ingen fra Spanien. Især findes en stor Mængde af Samanidiske Mynter fra 814 til 999, hvilket er saa meget desto mærkværdigere, som de andensteds næsten ikke findes, uagtet de i Mængde bleve slagne af dette

handelbeskyttende Dynastie. Nordeuropa synes da at have været det Svælg, hvori Arabernes Skatte paa den Tid tabte sig.

Selskabet har tilkjendt Forfatteren dets Sølvmedaille.

Til alle Tider have Menneskene ønsket at vide saa meget som muligt om deres Folkeslægts Oprindelse. Hvor Historien ikke strakte til, udfyldte man det Tomme med Digteraandens Skabninger. Imdens den modnere Menneskeslægt beundrer disses Skiönhed, og ofte dybe Betydning, stræber den dog ogsaa med den dömmende Skarp-sind at trænge ind i Tidernes Mörke. Hertil veileder os Sprogenes Granskning. Som man ved at betragte Jørdens paa hinanden følgende Lag, og de deri begravne Forsteninger, paa en vis Maade kan danne sig en Forestilling om de Afvexlinger, der fandt Sted i Jorklodens Tilstand för den beboedes af Mennesker, saaledes kan et lykkeligt Blik paa de forskjellige Sprog aabne os en Udsigt over Folkenes Oprindelse, deres Vandringer, deres Underkuelser; og paa samme Tid opdage os Sprogenes dybeste Hemmeligheder, der saa nöie hænge sammen med Menneskets inderste Væsen.

Frem for andre have vi Nordboere ved dette Slags Undersö-gelser den sönderlige Fordeel, at have vort Oldsprog, med en riig og fortræffelig Litteratur, bevaret levende inden vore Grændser. Med særdeles Kjærlighed have vi derfor altid hængt ved dette Slags Undersögelser; og det Prisspöragsmaal Selskabets historiske Classe for to Aar siden udsatte, har foranlediget et Skrivt, der ikke lidet bi-drager til denne Undersögelses Fremme.

Forfatteren er Herr *Rask*, allerede fordeelagtigt bekjendt ved tidligere Arbejder over Nordens gamle Tungemaal. Det nærværende indeholder en omfattende Sammenligning mellem dette og de vigtigste ældre og nyere europæiske Sprog, endog i deres forskjellige Mund-